

nr. 2 APRIL 2021 87. ÅRGANG

ORGANIST

bladet

Alsang skal kickstarte

FÆLLESSANG I GELLERUP

Konference om

FOLKEKIRKENS LITURGI

DOKS

DANSK ORGANIST OG KANTOR SAMFUND

Dansk Organist og Kantor Samfund DOKS

Vesterbrogade 57, 1., th. - DK-1620 København V
Tlf. 33 79 16 85 (tr. 10-13)
doks@doks.dk - www.doks.dk
Sekretariatsleder: **Bjørn Arberg**
Mobil 21 47 04 30 (træffes ikke fredag)
Sekretær: **Lene Arberg**

Bestyrelse DOKS

Karin Schmidt Andersen formand
Hendriksholm Kirke
Vesterbrogade 57, 1. th. DK-1620 København V
ksa@doks.dk
Tlf. 21 28 00 72

Poul Skjølstrup Larsen næstformand
Løgumkloster Kirke
skjoelstrup@doks.dk
Tlf. 40 68 21 44

Philip Schmidt-Madsen kasserer
Sct. Matthæus Kirke
phsc@vesterbrosogn.dk
Tlf. 30 33 89 70

Bente Hogrefe Nielsen
Sjællands Kirkemusikskole
bente.hogrefe@mail.dk
Tlf. 29 67 13 01 - 46 96 46 92

Peter Bjerregaard
Godthaabskirken
pb@godthaabskirken.dk
Tlf. 26 36 87 61

Christina Beltoft Mortensen
Nørre Tranders Kirke
beltoftchristina@gmail.com
Tlf. 98 14 91 73 - 61 71 91 73

Anders Gaden
Helligåndskirken, Aarhus
anders@helligandskirken.dk
Tlf. 51 35 63 88

Akademikernes A-kasse

Vester Farimagsgade 13 - 1606 København V
Tlf. 33 95 03 95 - www.aka.dk

Organistbladet DOKS

Mikael Garnæs ansvarshavende redaktør
Tysk-fransk reformert Kirke
organistbladet@doks.dk - Tlf. 41 26 63 31
Abonnement: årligt kr. 600
Annoncer sendes til annoncer@doks.dk
Annoncepriser: Kontakt redaktør eller www.doks.dk
Deadline for redaktionelt stof til næste nummer: 1. maj
Deadline for annonce-materiale: 1. maj
Grafisk arbejde: spotON og RiisGraphics
Tryk: Litotryk A/S
Forsidegrafik: Helle Riis - Foto: Niels Hviid

INTROITUS Af Mikael Garnæs

AKTIVITETER I EN KRISETID

Krisetider sætter noget i skred hos mennesker, og indimellem kan det komme til udtryk i fællessang. Besættelsestiden fik f.eks. folk til at strømme til alsangsarrangementer, og da vi sidste år kunne fejre både 75-året for Danmarks befrielse og 100-året for genforeningen, havde projektgruppen bag ALSANG planlagt en række arrangementer landet over, som skulle fejre friheden, fremtiden og fællessangen. Som bekendt kom der imidlertid en ny krise, som vendte op og ned på planlægningen. Fællessangen blomstrede dog alligevel på de digitale medier og i fjernsynet, og en række af de planlagte ALSANG-arrangementer forventes nu afholdt i maj og september 2021.

Martin Lysholm Hornstrup fortæller i en artikel i dette nummer om ALSANG-aktiviteterne i Gellerup Kirke, der bl.a. omfatter nyskrevne sange, et samarbejdsprojekt mellem Rap-akademiet i Gellerup og Aarhus Efterskole og en alsangsdag på kirkepladsen. Han skriver om de forskellige succeskriterier for fællessang og "performance" og fremhæver at de lægger op til at man bruger forskellige dele af sin faglighed. Fællessangens værdier, som deltagelse, indlevelse, følelser og fællesskab, ligger også smukt i tråd med de kirkelige værdier. Han går ind for en rig og mangfoldig fællessang; hovedsagen er, at vi er bevidste om, hvorfor vi vælger sangene og hvad vi vil med dem.

Blandt de mange aktiviteter der blev ramt af epidemien var også den midtvejskonference om folkekirkens liturgiarbejde, som skulle have været afholdt i april 2020. Nu blev den så gennemført i januar 2021 i digitalt format. Konferencen var et led i det udredningsarbejde, som biskopperne har sat i gang for at understøtte en bred folkelig og kirkelig debat om, hvordan gudstjenesten skal forme sig i fremtiden. Undervejs har fagfolk udarbejdet rapporter om autorisation, gudstjeneste og sakramenter, og der er udgivet læse-let-udgaver med pointerne fra rapporterne. Derefter var der lagt op til en folkelig debat, og den blev hjulpet i gang på konferencen med oplæg, workshops, paneldebat og en afsluttende afrunding ved biskop Tine Lindhardt. Nogen konklusion, endsige konkrete forslag, nåede man ikke frem til, men det var heller ikke meningen. Som Lindhardt formulerede det, var vi stadig på det stadium af debatten, hvor det drejer sig om eftertanke og refleksion. Alle indkomne debatindlæg vil blive drøftet i løbet af i år, og finder biskopperne, at de viser et behov for reviderede ritualer eller prøveperioder, vil de blive præsenteret senest i januar 2022.

IND- HOLD

19
FORMANDEN HAR ORDET
EN BANEBRØDDE
AFTALE FORHANDLET
I VELPRØVEDE
RAMMER

21
MUSIK TIL GUDSTJENESTEN
3. SØNDAG EFTER
PÅSKE, 1. TEKSTRÆKKE

22
KALENDER

23
GODE MULIGHEDER
FOR AKTUEL STØTTE
FRA LEGAT

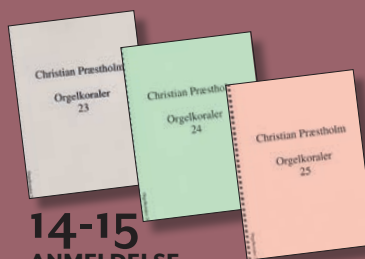

24
DOKS'EN UD AF BOKSEN
MARK BAUMANN

4-7
FÆLLESSANG I
GELLERUP

11
KLUMME:
MUSIKKENS
MENUKORT

14-15
ANMELDELSE
KIRKEMUSIKALSK
BRUGSKVALITET
- I RÅ MÆNGDER

16
DOKS' ÅRSKURSUS
I ESBJERG

12-13
REGISTERTAVLEN

8-10
MIDTVEJSKONFERENCE
OM FOLKEKIRKENS
LITURGIARBEJDE

Af Martin Lysholm Hornstrup,
organist i Gellerup Kirke

FÆLLESSANG I GELLERUP

Fællessang er måske ikke det første, man tænker på, når man forstiller sig livet i et belastet boligområde i Aarhus Vest, hvor kun 27% er medlemmer af folkekirken. Ikke desto mindre trives fællessangen godt, og med støtte fra alsang.dk er indsatsen den seneste tid blevet intensiveret.

I det følgende vil jeg med afsæt i min egen praksis gennem 13 år som organist ved Gellerup Kirke dele mine tanker om *hvorfor* det er vigtigt at dyrke fællessangen, *hvad* vi skal synge, og *hvordan* vi griber det an i min kirke, samt hvad samarbejdet med alsang.dk har ført med sig.

Her er dagen fuld af sang

I forsommeren 2020, hvor corona (for en tid!) lettede, hørte jeg tilfældigt et interview med Phillip Faber. Han blev spurgt, om han kunne overtales til at fortsætte med at synge morgensang på TV, nu hvor mange var blevet så glade for det, også efter corona. Morgensangstjernen svarede (sikkert også lidt mæt ovenpå over 100 dage med morgensang) at han glædede sig til at fællessangen

skulle tilbage i forsamlingshuse, højskoler og kirker, hvor den hører hjemme.

Fællessang hører hjemme i kirken. Kirken har altid været kendetegnet ved fællessang. Den er en bærende del af vores gudstjenestefejring – det sted, hvor menigheden kommer til orde og udtrykker sin tro og tak. Og det er mit klare indtryk, at størstedelen af de arrangementer som vi i øvrigt inviterer til i sognegårde eller konfirmandstuer, også pakkes forsvarligt ind i fællessang. Når der udkommer en ny højskolesangbog, står højskolerne naturligt først i køen til at købe den hjem i classesæt – men de næste i køen vil jeg tro er kirkerne. Det er en praksis vi kan være stolte af, og som vi kan glæde os til at genoptage med fornyet inspiration efter det seneste års øgede fokus på fællessang, når det igen bliver muligt at synge sammen.

Faglighed og værdier

Jeg har altid følt, at den bedste ros jeg kan få er, hvis nogen siger: "Hvor er det dejligt at synge, når du spiller til." Med tiden har jeg fundet mig bedre og bedre til rette i rollen som akkompagnatør – det at un-

derstøtte sang (menighedens eller korets) og give folk lyst til at synge, samt det at formidle sangenes stemning, energi og budskab. Når man skal formidle en sang eller salme, kan man selv træde et skridt tilbage og lade fokus være på musikken og teksten frem for på egne mere eller mindre vellykkede evner som musiker. En grundlæggende værdi i kirkespilsfaget, er at give menigheden de bedste betingelser for at tage del i sangen, hvilket jeg stadig synes er en spændende udfordring at arbejde med.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at der er forskel på fællessang og 'performance'. Forskellen består ikke så meget i den faglige eller tekniske tilgang. Når vi ledsager fællessang, kan vi trække på vores faglige viden og erfaring i forhold til tempo, vejtrækninger, dynamik og frasering. Og som de fagligt dygtige musikere vi er, vil vi naturligvis spille så godt som muligt.

Forskellen mellem fællessang og 'performance' ligger snarere i noget værdimæssigt. I 'performance'-verdenen – og her skærer jeg klassiske koncerter og popsolisters liveoptrædener over en kam – gælder værdier som præcision, klang,

Fyraftenssang. Foto: Kamille Lindholm

Omkring orglet. Foto: Kamille Lindholm

Martin med Graffiti. Foto: Nicoline Moe

Kirkedage i Gellerup 2017. Foto: Kamille Lindholm

egalitet, loyalitet overfor forlægget, musikalitet og fortolkning. Indenfor fællessang gælder snarere værdier som deltagelse (flest muligt synger med), engagement (at man lader sig rive med/opsluge), følelser (at sangen smitter af på ens sind – man bliver glad, forundret, blød om hjertet el.lign.) og fællesskab (med dem, jeg synger med og med alle, der har sunget i generationerne før os og overleveret os deres sange).

Succeskriterierne for fællessang er altså ikke alene, om det lyder godt eller om alle synger rigtigt eller kan følge med helt op på toptonerne. Succeserne må måles ud fra de ovennævnte værdier. Når vi arbejder med professionelle, kalder det på faglighed - vores toptrænede musikalske øre, der kan luge ud i urenhederne og kalde de store klimakser frem. Når vi arbejder med amatører, må vi give noget andet af os selv, vores passion, vores indlevelse, fordi det smitter af på dem, vi inviterer til at tage del i musikken. Vi skal naturligvis stadig tage afsæt i vores musikalske faglighed, så længe det ikke direkte strider mod værdierne for fællessang. Mest brugte eksempel på en sådan konflikt er nok spørgsmålet om tonehøjde: Fagligt set klinger de fleste sange/salmer godt, hvis de ikke sættes for lavt – og vil

man forfølge værdierne om inddragelse og engagement, må man nogle gange bare lægge det toneleje, som fremmer disse værdier. Spørgsmålet om tonehøjde er derfor altid i mine øjne situationsafhængigt – hvilken sammenhæng er vi i, og hvem vil vi gerne invitere til at deltage i fællessangen?

Værdierne for fællessang (deltagelse, indlevelse, følelser og fællesskab) flugter i øvrigt rigtig godt med de kirkelige værdier. Og det er da også entydigt, at salmesang for mange er en af de primære indgange til kirke og kristentro. Salmedigteren Iben Krogsdal udtrykker flere steder, at hun mener "man kan synges sig kristen." Ligesom tidl. lektor i praktisk teologi ved Københavns Universitet Hans Ravn Iversen et sted udtaler "Jeg er præcis så kristen, som jeg har salmer i kroppen". Vi hverken kan eller skal fremtvinge religiøse oplevelser med vores salmespil – men vi må samtidig stille os ydmyge overfor, at det faktisk ofte sker.

Så hvorfor skal vi synges fællessang? Det korte svar er: Fordi vi kan! Vi har en kæmpe arv at forvalte, og vi har både uddannelse og erfaringer, som vi skylder at bruge til glæde for mennesker. Vi skal synges, fordi det skaber fællesskaber og placerer os i en større sammenhæng. Og vi skal synges, fordi det er en indgang til hele det kristne univers.

Passende indhold

Jeg indrømmer, at jeg er sådan en type, som godt kan få lidt tics, når man sidder til fyraftenssang en torsdag i april, og nogen foreslår, at vi skal synges *Æbler lyser rødt på træernes grene*. Jeg holder meget af den sang, men synes jo det må være åbenlyst for enhver, at den skal synges om efteråret! Og ja – så må jeg jo igen henholde mig til de værdier, som jeg selv lige har listet op for fællessang og indse, at denne sang sagtens kan skabe engagement og gode følelser og fællesskab, selvom den synges udenfor sæsonen.

Jeg synes det er naturligt, at vi som organister kender mange sange og salmer. Og jeg synes vi skal øve os, så vi kan spille godt og indlevet både til *Af dybsens nød* og *Buster*. Jeg synes det er naturligt (og sjovt) at orientere mig i, hvad der udgives af nyt, både indenfor salmer og dansk sang. Jeg er heldig at have stor medindflydelse på, hvad vi synges sammen i min kirke, både til menighedsarrangementer og til gudstjenester. Jeg ser det som en del af mit faglige indspil i kirkens arbejde, at jeg foreslår sange og salmer, som kan passe ind.

Der er mange parametre at vælge ud fra, når man skal finde passende sange til en gudstjeneste eller et arrangement: Tiden på døgnet, årstiden, tiden i kirkeåret, tema i arrangementet/gudstjenesten, målgruppen, hvad vi plejer at synges etc.

Den gyldne port i Gellerup
Foto: Niels Hviid

Det kan være en idé at have en liste over "månedens uundgåelige" (f.eks. *Den blå anemone* i marts, *Påskeblomst* i april, *Sommersalmen* i maj el.lign.), så man altid har ét godt bud, hvis man bliver spurgt, og så man sikrer sig, at klassikerne faktisk bliver sunget. Mange i menigheden nyder, når vi kommer tilbage til de helt centrale gamle kendinge. Men så snart man har muligheden for at vælge 2 sange eller flere, åbner muligheden sig for at synge forskellige sange, der kan komplettere eller udfordre hinanden. Det kan være på forskellige akser: Nyt/gammelt, kendt/ukendt, let/svært, kirkeligt/folkeligt.

Hvor meget nyt og hvor meget gammelt skal man synge? Det kommer an på den forsamling, man synger med. Men som udgangspunkt har vi en forpligtelse både til at blive ved med at synge de gode gamle sange, og give dem videre til de kommende generationer, samt at prøve de nye sange af og gøre dem til fælleseje. Mht. kendt/ukendt er det min oplevelse, at 30% nyt/ukendt er maksimum – kommer man over det, bliver selv den mest sangglade og entusiastiske flok lidt forpustede. Og det er en god tommelfingerregel altid at begynde og ende med noget, som er godt kendt af forsamlingen. Når man skal synge ukendt/nyt stof er det vigtigt med en motivation (hvorfor skal vi lære den her sang?) og en grundig instruktion (de pædagogiske værktøjer vi kender: at dele sangen op i mindre bidder, nynnevers, gentagelser el.lign.)

Og så er det selvfølgelig vigtigt, at vi som de musikalske ledere er velforberedte og sikre.

Forskellige elementer kan gøre, at forsamlingen oplever en sang som svær. Den kan være teknisk krævende mht. tempo, melodiføring, harmonik eller tonehøjde. Men den kan også være det pga. kompakt sprog, ukendte ord eller poetiske krinkelkroge. Vi skal ikke fravælge en sang bare fordi den er svær, men hvis man gerne vil tage livtag med en lidt sværere sang, tror jeg igen det er vigtigt, at vi motiverer sangen (hvorfor er det værd at bruge tid på denne sang?) og at vi evt. hjælper tekst eller melodi lidt på vej ved at massere nogle af de svære passager ind i forsamlingen.

Mht. kirkeligt/folkeligt repertoire kan man godt støde på den holdning, at salmerne hører til i kirkerummet og de folkelige sange hører til i sognegården. Personligt har jeg ikke så store problemer med et vist overløb imellem de to, dog vil jeg være mere tilbøjelig til at bruge salmer (og nye salmer) i sognegården end at bruge folkelige sange i gudstjenesten. Jeg mener, at hvis man går til et arrangement i kirken, så må man være indstillet på, at man løber den risiko at støde ind i en salme eller et fadervor – det er bare sådan noget vi gør i kirken. Når jeg vælger salmer til arrangementer udenfor gudstjenesten, er det ikke så meget fordi jeg gerne vil omvende nogen eller overbevise

nogen om, at de skulle tage at komme til nogle flere gudstjenester. Salmer er en naturlig del af vores kulturarv – vi ser det ikke mindst ved juletid. Hvis man kommer til Danmark fra en anden kultur, er det en måde at komme til at kende dansk kultur, at man lærer nogle af vores salmer at kende. Når det kommer til de nye salmer, så oplever jeg dem som mindre dogmatiske og mere eksistentielle, hvilket måske gør det enklere at 'stå på' dem, også selvom man ikke er en aktiv gudstjenestegænger.

Så hvad skal vi synge? Det korte svar er, at vi skal synge alt muligt forskelligt, når vi bare er bevidste om, hvorfor vi vælger sangene og hvad vi gerne vil med dem. Og så skal vi huske at få bredden med, så vi ikke kun udsætter folk for vores personlige favoritter.

Hvordan bruger vi fællessangen i Gellerup Kirke

Fællessangen er et bærende element i vores gudstjenester – naturligvis. Vi synger mange nye salmer hos os, og menigheden er overordnet set rigtig glad for dem. Det betyder også, at vi af og til må yde en pædagogisk indsats for at få formidlet salmerne. Dette sker enten i form af en kort introduktion mellem klokkeringning og bedeslag eller en gennemsyngning ved kirkekoret umiddelbart før vi synger salmen sammen. Vi har i lange perioder tillige afholdt 'SalmeSangsSøndag' ca. en gang i kvartalet, som bestod af 30-40 min. fællessang efter højmessens med kirkekaffe til. Her har der også været rig

Fællessang i corona-afstand. Foto: Kamille Lindholm

lejlighed til at se frem imod de kommende måneder og indøve nye salmer.

En gang om året har vi en 'Salmedigter-caféaften' hvor vi inviterer en af de nulevende salmedigtere eller -komponister til at præsentere en række af sine salmer og fortælle om baggrund og tilblivelse. Salmesangen ledsages af kirkens band. De aftner gør altid stort indtryk og gør ofte, at vi optager nye salmer i vores kernerepertoire.

Hver 14. dag holder vi 'FyraftensSang'. Det blev født ud af et rytmisk kor, som over årene mistede medlemmer (især de unge flyttede fra området, mens de lidt ældre blev tilbage), og det gik op for mig, at medlemmerne primært kom for at synge sange sammen, og ikke var synderligt optagede af det med at lære flere stemmer eller perfektionere udtrykket. De seneste 5 år har vi altså holdt 'FyraftensSang', som er en times fællessang, primært fra højskolesangbogen (dog er 100 salmer, Kirkesangbogen, PULS og lidt løsark også ofte med...). Hver anden gang foregår det ved flyglet i kirkerummet og hver anden gang er vi på besøg et sted i lokalområdet, biblioteket, kommunens kontorfællesskab, lokalcenter, bosted for udviklingshæmmede eller andre steder, der gerne vil have besøg af os. Der er en fast kerne af mennesker fra menigheden, som følger med rundt, og så kommer der flere til, alt efter hvor vi er henne.

Corona har tvunget fællessangen ud på Facebook. For tiden synger vi en morgensang hver morgen kl. 8:30, men det har haft forskellige former under pandemiens mangeartede nedlukningsfaser. Online-sang er absolut kun en nødløsning, og vi

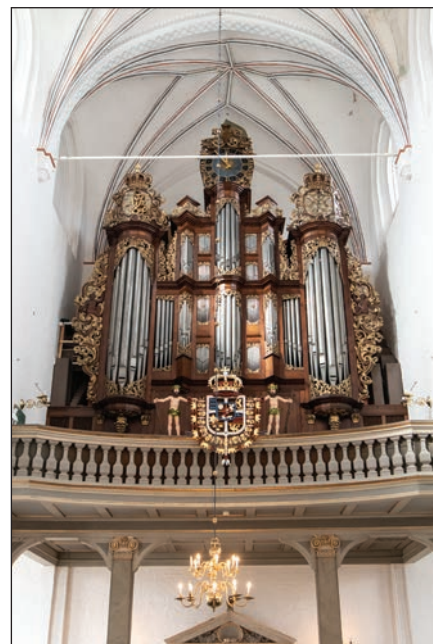
venter med længsel på at kunne mødes og synge sammen igen.

Alsang i Gellerup

ALSANG er et landsdækkende projekt, der arbejder for at udbrede fællessang og støtte lokale fællessangsinitiativer (læs mere på alsang.dk), i første omgang med afsæt i 75-året for Danmarks befrielse og 100-året for genforeningen i 2020, men pga. corona nu udsat til en række arrangementer i hele landet i maj og september 2021.

I 2019 kontaktede ALSANG os i Gellerup og udfordrede os til at udvide fællessangsindsatsen. Det har bl.a. ført til at der blevet skrevet en ny fællessang til Gellerup med titlen "Åbn din gyldne port" som har tekst af undertegnede (godt hjulpet af sangskriveren Niels Brunse) og musik af en lokal rapper, Chadi Alderbas. Vi faciliterer et samarbejdsprojekt mellem Rap-akademiet i Gellerup og Aarhus Efterskole, der skal udkomme med en musikvideo til maj, der fortolker sangen "Jeg elsker den brogede verden". Endelig holder vi – om alt går vel – en stor alsangsdag på pladsen foran kirken i maj, med program om formiddagen for børnehaver og skoleklasser samt et program for hele familien om eftermiddagen med fællessang fra hele verden i samarbejde med World Music Centre.

Bagved alle anstrengelserne og møderne med producere, rappere, projektkoordinatorer, sangere, etniske musikere og fællessangsværter ligger glæden ved at synge sammen og stoltheden over vores mangfoldige sangskat. Corona gjorde, at vi ikke kunne gennemføre alsangsprojekterne, som de var planlagt, men corona har om noget sat fokus på fællessang og på alle de smukke sange, vi kan dele med hinanden – og det er i grunden meget opmuntrende.

Aarhus Domkirkes hovedorgel

Restaureret og rekonstrueret i 2018-2020 med hovedvægt på orglets skikkelse, lyd og disponering i 1927. 96 stemmer, 4 M & P
Facade fra 1730

Se mere om restaureringen på:
<https://aarhusdomkirke.dk/foelg-orgelrestaureringen/>

MARCUSSEN & SØN
GRUNDLAGT 1806

MARCUSSEN & SØN · ORGELBYGGERI A/S
STOREGADE 24 · DK-6200 AABENRAA
Telefon +45 74 62 23 50
E-mail: info@marcussen-son.dk
www.marcussen-son.dk

Anders Holm, lektor i praktisk teologi
ved Københavns Universitet -
Marie Vejrup Nielsen, lektor ved
Aarhus Universitet - Merete Thomassen,
førsteamanuensis i liturgi på Oslo
Universitet - Professor emeritus
Hans Jørgen Lundager Jensen

MIDTVEJSSKONFERERE OM FOLKEKIRKENS LITURGIARBEJDE

Lørdag d. 16. januar blev der afholdt en heldagskonference om folkekirkenes liturgi. Konferencen var åben for alle, og ca. 450 interesserede og fagfolk fra forskellige hjørner af folkekirken havde tilmeldt sig for at diskutere gudstjenestens liturgi og dens betydning for både det enkelte menneske, kirken og kulturen. Det foregik naturligvis digitalt pga. de herskende corona-restriktioner.

Konferencen var et led i det udredningsarbejde, biskopperne satte i gang i efteråret 2016 for at understøtte en bred folkelig og kirkelig debat om, hvordan gudstjenesten skal forme sig i fremtiden. Undervejs har tre fagudvalg udarbejdet rapporter om hhv. autorisation, gudstjeneste og sakramenter, og der er udgivet fire små hæfter, som gengiver pointerne fra rapporterne. Nu var der så lagt op til en folkelig debat. Det var meningen, at denne konference skulle samle op på de temaer, der allerede var kommet op i debatten, samt bringe temaer frem, som endnu manglede at blive belyst.

Programmet formede sig som en blanding af korte oplæg fra fagfolk med forskellige perspektiver på liturgi, workshops med flere oplægsholdere og forskelligt

fokus (f.eks. sprog, ritual, dåb og nadver, musik, sang, samfund, ungdom, autorisation og frihed), samt en paneldebat. Undervejs kunne man stille spørgsmål og give sin mening til kende i et chatrum, der kørte sideløbende på skærmen under hele konferencen.

Formiddag – faglige oplæg

Teologen Marie Vejrup Nielsen, Aarhus Universitet, lagde ud med oplægget ”Samtidsreligion og nye gudstjenesteformer – hvad vil folk – og kirken – med gudstjenesterne?”. Det handlede om tidsånden og dens indflydelse på gudstjenesten. Kirken har i stigende grad været præget af individualisering, og dens kerneaktiviteter har ændret sig. Siden 1960'erne har der været arbejdet for at gøre gudstjenesterne ”blødere” og mere sanselige. Risikerer gudstjenesten at blive reduceret til ”et venligt faciliterende fromhedstilbud”? Risikoen er at få en kirke uden skarpe kanter, og hun stillede spørgsmålet: Hvem skal ændre gudstjeneste og liturgi, så det accepteres af den bredere menighed? Hvordan, for hvem og af hvem skal gudstjenesten ændres?

Professor emeritus Hans Jørgen Lundager Jensen fremlagde i sit oplæg religionshi-

storiske perspektiver på gudstjenesten, som han beskrev som en kombination af medleven, skønhed og belæring. Han mente, at ændringer af den nuværende højmesse sandsynligvis vil betyde en relativ svækkelse af oplæsning og prædiken (”belæring”), og en styrkelse af medleven og/eller skønhed. Hvor musikken kommer ind i dette perspektiv, kom han ikke meget ind på, men det er nærliggende at antage, at han ville rubricere den på linje med synssansen, billeder af det guddommelige – et skønhedssøgende ritual. Og han sluttede sit oplæg med at spørge: Hvis ”skønhedsdelen” får overvægt - er det i givet fald en god ting?

Anders Holm, lektor i praktisk teologi ved Københavns Universitet, fortalte om tidligere historiske debatter om disse emner. Der var tre modeller der gik igen:

- 1) At kirken ”følger med udviklingen”, taler med verden, ikke mod den. Det kaldte han ”remtræksmodellen”.
 - 2) At den lægger vægt på autorisation og holder fast, modsiger verden. Samt
 - 3) ”Kompromis-modellen”, der giver stor valgfrihed, men også lægger et stort ansvar på de enkelte præster. En både-og-model.
- Han tilrådede, at der udvises varsomhed

NCE

med hensyn til afskaffelse af autorisation, for skal der ske noget nyt, bør det hænge sammen med at man har identificeret et problem som er så stort, at det tilsiger at noget bør gøres.

Den fjerde oplægsholder var norsk. Merete Thomassen, førsteamanuensis i liturgik på Oslo Universitet, fortalte om erfaringerne med en liturgireform i den norske kirke. Det havde været en lang og brydningsfuld proces, hvor man i starten lavede ekstremt mange valgmuligheder for at kunne favne de talrige lavkirkelige og karismatiske menigheder. Efterfølgende blev valgfriheden kritiseret for at være alt for omfattende. Der havde f.eks. oprindeligt været hele 20 godkendte forslag til musikalsk liturgi, som nu var endt med at blive barberet ned til 3. Hendes råd til, hvordan en tilsvarende proces skulle gribes an i Danmark, var: Begynd ikke med at give for mange valgmuligheder og derefter skære ned!

Workshop om musikens rolle i gudstjenesten

Efter frokostpausen blev deltagerne fordelt på 10 workshops, der hver havde en time til oplæg og diskussion. I workshoppen "Gudstjenestens musik – Hvad

gør musikken og hvilken slags musik?" var Hans Chr. Hein, rektor for Løgumkloster Kirkemusikskole, moderator. Også her var der tre oplægsholdere, og efterfølgende var der mulighed for, at alle deltagerne kunne byde ind i debatten.

Thomas Berg-Juul, organist ved Haderslev Domkirke, talte om de konkrete betingelser for musikken i gudstjenesten og spurgte: Hvad er et godt klangrum? Han opstillede forskellige parametre: Det fysiske rum (hvor foregår det) – Konteksten (hvilken sammenhæng indgår gudstjenesten i) – Hvilke instrumenter og kor har man til rådighed – De medvirkendes uddannelses- og forberedelsesniveau – Menighedens sammensætning. Som i forlængelse af formiddagens oplæg fra Hans Jørgen Lundager Jensen mente Thomas Berg-Juul, at musikken i gudstjenesten formidler skønhed og følelsen af noget eviggyldigt.

Martin Lysholm Hornstrup, organist i Gellerup Kirke, betegnede gudstjenesten som et mødested mellem det evige og det timelige. Gudstjenesten er en dialog, og musikken skal opfylde mange formål: Bane vej for evangeliet og stemme sindet, være et respons- eller refleksionsrum,

styrke oplevelsen ved brug af det sanselige, samt give plads og lyst til at deltage i menighedssangen. Han mente, at mangfoldige menigheder kræver mangfoldig musik, og at det er vigtigt at skrive nye salmer. Vi har en forpligtelse til fortsat at reformere sproget. De musikalske stilarter kan stå mellem hinanden som en mosaik, og forholdet mellem dem skal være respektfuldt.

Politikens musikredaktør Thomas Michelsen fremhævede, at musikken taler til den sanselige og kropslige side af gudstjenesten, som ellers mest fokuserer på ordene. Musikken kan udvide det kollektive rum. Har musikken et beat, får den et greb i kroppen, og når kroppen aktiveres, bliver det nemmere at bære sorg eller glæde. Han mente, at orglet taler mere til intellektet end klaveret gør pga. anslaget. Hvis den ene yderlighed i gudstjenestemusikken er gregoriansk kirkesang, er den anden gospel – enhed kontra "sammenhed".

Der fulgte en livlig og kvalificeret debat. Komponisten Nils Holger Pedersen betonedede, at musik kan åbne til erfaringer om livets grundvilkår, ikke ad intellektuel,

men ad følelsesmæssig vej. Der er et særligt behov for musik i disse corona-tider, hvor vi savner fællesskabet.

Lars Sardemann, organist i Lindevangskirken, understregede at spændingsbuen i højmessen er vigtig. Den skal tilrettelægges i samarbejde mellem organist, præst og lægfolk. Han sammenlignede med musikken til en film. Filmkomponister kan skabe stemning og føre en fortælling frem, og det skal kirkemusikere også kunne. Det drejer sig bl.a. om fornemmelsen for, hvornår man skal være nærværende, og hvornår man skal trække sig tilbage.

Martin Hornstrup syntes, at i stedet for at smide liturgisk sang ud af gudstjenesten bør man gøre et kreativt forsøg på at skabe nyt.

Plenum – hvad så nu?

Da vi atter samledes i plenum, var der paneldebat blandt oplægsholderne ved de enkelte workshops. Her fremhævede næstformand i Landsforeningen af Menighedsråd Inge Kjær Andersen salmesangens betydning. Hun havde en grundlæggende tro på, at man kan synges sig kristen ved at udvikle personlige

relationer til salmer. Salmen kan fungere som dialog menigheden imellem, f.eks. ved at gendigte gamle salmer, eller ved salmestafetter, hvor der forklares hvorfor en bestemt salme vælges.

Resten af dagen kom hovedsageligt til at dreje sig om, i hvor høj grad gudstjenestens form skal sættes fri. Tilhængerne af større frihed argumenterede bl.a. med, at det var nødvendigt for at komme i kontakt med unge mennesker. Omvendt mente Indre Missions formand Hans Ole Bækgaard, at man skulle passe på med at udvande sakramenternes betydning.

Ordstyreren opridsede forskellene mellem paneldeltagerne: Nogle var tilhængere af frihed i valget, andre var tilhængere af fasthed, men alle havde været gode til at nuancere deres standpunkter. Tilhængere af fasthed understregede, at det også var nødvendigt at opdatere, og at autorisation ikke udelukker lokale initiativer. Omvendt fremhævede en af de erklærede tilhængere af frihed, provsten på Nørrebro Per Vibskov, nødvendigheden af at "løse op for at stramme", som Merete Thomassen havde formuleret det. Det handler om fællesskab og forskellighed.

Ordstyreren tilføjede for egen regning, at ny kompositionsmusik kunne også være en mulighed for at udvide gudstjenestens rum.

"Hvad så nu?!" var overskriften på sidste punkt på dagsordenen. Tine Lindhardt, biskop over Fyens Stift, takkede alle deltagere for at have sat en hel dag af til at diskutere liturgi – og så endda digitalt. Hun fortalte, at debatten fortsatte frem til den 26. marts. Herefter bliver alle debatindlæg læst af biskopperne og vil indgå i deres drøftelser. Hvad de vil munde ud i, kunne hun ikke sige noget om endnu, men senest januar 2022 ville der foreligge en konklusion.

Altså en åben slutning på konferencen, men Tine Lindhardt understregede, at det er vigtigt med tid og rum til refleksion og debat over de grundlæggende ting. Samtalen kommer alle ved, sagde hun, fordi den rører ved, hvad kirken skal være.

Klip fra konferencen kan ses på hjemmesiden folkekirken.dk.

Af Lise Faber Hanskov, organist i Vedbæk Kirke

MUSIKKENS MENUKORT

Det er et dejligt job at være organist. Dels er der så mange udfordringer i at spille orgel, og dels er der så meget fantastisk musik, som man kan vælge at udfordre sig selv ved at spille. Dertil kommer, at vi ganske ofte bliver udfordrede, når en pårørende eller en kommende brud eller brudgom ringer og ønsker noget bestemt musik spillet ved deres handling i kirken.

Jeg har altid ment, at det er en vigtig del (den vigtigste!) af vores job at være imødekommende overfor dem, der ringer og har brug for vores hjælp, så jeg siger meget sjældent nej. Det har kastet nogle virkelig intensive timer af sig med øvning, transponering af satser, omskrivning af orkesterposter, så det kunne spilles på et orgel, aflytning af numre, der ikke var noder til, samt prøver med såvel fantastiske professionelle sangere og musikere som amatører, hvor man måtte have flere øvetimer for at få det til at fungere.

Det er utroligt svært at sige nej, synes jeg. Hvis det er et sidste ønske eller ligefrem skrevet ned i et testamente, at dette værk skal spilles, så synes jeg det skal opfyldes.

Kun hvis ønsket f.eks. er en trionsonate af Bach, som jeg aldrig har spillet, og som jeg har 48 timer til at lære, eller hvis værket er umuligt at realisere på orglet, har jeg måttet kapitulere.

Ganske vist kan det ind imellem være svært at forstå, hvorfor man bliver bedt om at spille noget bestemt. Jeg er f.eks. blevet bedt om at spille *The Imperial March* (Darth Wader Theme), når bruden kommer ind i kirken, og så slå over i *Wagners Here comes the Bride*, og så siger man alligevel ja, for man ønsker vel ikke at blive kaldt en "dødbider"? Og bryllupper skal da være festlige, ikke?

Jeg fik så den tanke, at når man går ind på en restaurant, vel at mærke en af de rigtig gode restauranter, så bestiller man vel, hvad der er på menukortet. Når man f.eks. besøger en fiskerestaurant, så forventer man ikke at få indisk mad, veganske retter og desserter med skumfiduser og bolcheballoner?

Kokke er stolte af deres fag og deres kompetencer, og vi er som organister også

stolte af vores, men alligevel har vi måttet indrette os på, at vi helst skal kunne servere næsten samtlige "retter" ikke bare på menukortet, men samtlige "retter" der har været tilberedt gennem 500 år og frem til i dag.

Det kan godt være en kæmpe byrde at skulle løfte, men også en fantastisk oplivende og forfriskende oplevelse, når man har klaret at spille den popmelodi efter gehør, fået et kompliceret akkompagnement til en cellokoncert til at fungere og en rytmisk melodi til at lyde rigtig swingende godt. Når man så en dag kommer hjem fra en ferie og finder en buket blomster med et takkekort, så tænker man, at organistjobbet er det bedste job i verden. Glemte er alle de stressende timer med intensiv øvning, og man husker på alle de inspirerende sangere og musikere, som også har været med til at udvikle og forme ens spil, og været med til at udfordre en, så man holder sig i gang.

Har du husket

at opdatere dine medlemsinformationer på hjemmesiden og ikke mindst mailoplysningerne? Ellers går du glip af de særlige medlemsmails med vigtige informationer.

DOKS indkalder til generalforsamling i Esbjerg

Mandag d. 31. maj kl. 14 afholder DOKS sin ordinære generalforsamling i Esbjerg. Formel indkaldelse og dagsorden vil blive udsendt i en medlemsmail og blive bekendtgjort på hjemmesiden. Bestyrelsen ønsker, så vidt det overhovedet er muligt, at kunne afholde generalforsamlingen ved fysisk fremmøde evt. suppleret med mulighed for virtuel opkobling.

STUDIEDAGE PÅ NODEBIBLIOTEKET

7.-18. juni indbyder Nodebiblioteket i Løgumkloster til studiedage med inspiration og tid til at sætte fokus på den kommende sæsons korrepertoire. Medlemmer af Folkekirkens Ungdomskor kan søge om gratis studieophold.
www.fuk.dk

Det skulle fra **1. april** være muligt at tilmelde sig Nordisk Kirkemusiksymposium **26.-29. august** i Helsingfors. Var man tilmeldt til den oprindelige dato i 2020 overføres tilmeldingen automatisk. Symposieafgiften er fortsat € 280. Tilmelding og info findes på nks2020.fi.

ORGELKONKURRENCE

1.-4. august afholdes "Augustinus Franz Kropfreiter"-orgelkonkurrencen ved Brucknerorglet i Stiftsbasilikaen St. Florian, Østergötland. Organister, der er født efter 1. august 1985 kan deltage. Finalisterne vil ud over priser på hhv. € 4.000, 3.000, og 2.000 modtage indbydelser til givne koncerter.

www.stift-st-florian.at/musik/orgelwettbewerb

NYT FRA DJM

Det er en underlig tid. Solotimerne foregår, men der er besynderligt stille. Folk sniger sig enkeltvis ind til timer i korledelse, om man da ellers kan forestille sig noget så absurd, og hele konservatoriets lydniveau er dæmpet med adskillige decibel. Fællestimerne kan ikke foregå, elevkoncerterne må ikke finde sted, og der er i det hele taget meget lidt samling på det. Men der er også fordele - organisterne har f.eks.

uhæmmet adgang til Symfonisk Sal med dens store Klais-orgel, eftersom symfoniorkesteret er sendt hjem. Vi venter spændt på en nyvaccineret virkelighed en gang til sommer, og krydser fingre for, at solistprøver og eksaminer vil finde sted på nogenlunde genkendelig vis.
Ulrik Spang-Hanssen, professor ved Det Jyske Musikkonservatorium

NYT FRA DKDM

På Det Kongelige Danske Musikkonservatorium er vi glade for, at det endelig er lykkedes at komme igennem med kravet om at få en kirkemusikalsk bacheloreksamen gjort kompetencegivende. Set fra vores perspektiv giver det god mening, for vi har i forvejen indrettet studieplanerne, så alle de grundlæggende fag læses og til en vis grad også afsluttes på bachelor-delen. Vi arbejder i øjeblikket med nogle mindre justeringer af studieplanerne for at gøre bacheloreksamen mere komplet.

På kandidat-delen er der mulighed for at videreudvikle de opnåede færdigheder samt at gå mere i dybden med forskellige speciemener, således at man med en kirkemusikalsk kandidateksamen stadig har de bedste mulige forudsætninger for at fungere som organist ved kirker i alle størrelser.

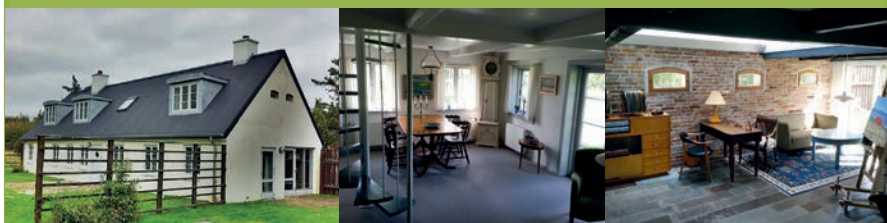
Vores uddannelser er funderet på de klassiske, traditionelle færdigheder, men vi forsøger samtidig at klæde de studerende på til at kunne forholde sig aktivt til nye musikalske strømninger, herunder også den såkaldt rytmiske musik. Fra næste studieår introducerer vi derfor en ny specialiseringsmulighed, som vi kalder "rytmisk orgel". Undervisningen her vil sigte mod at videreudvikle den studerendes evne til at arrangere og fortolke nyere, rytmisk musik, så det er udførligt på orgel. Vi har allerede i en del år undervist i rytmiske salmer på både orgel og klaver, så alle nyuddannede organister er i stand til at kunne indfri de krav, der stilles her. Med det nye fag "rytmisk orgel" kan man således supplere de "klassiske færdigheder" med et dybere indblik i det at spille "rytmisk" musik på orglet.

Sven-Ingvart Mikkelsen, orgelprofessor og faggruppeleder på DKDM

Folkekirkens samarbejdsudvalg blev præsenteret for coronarapport

FSU samles til to årlige møder. Foruden faste orienteringspunkter fra kirkeministeriet er der skiftende temadøftelser. På mødet den 5. marts præsenterede leder af Videnscenteret Birgitte Graakjær Hjort FUV's corona-rapport. Rapporten afdækker hvordan folkekirken, som en hierarkisk og netværksbaseret organisation, håndterede den første nedlukningsperiode. DOKS og andre påpegede at rapportens billede ikke er fyldestgørende, da undersøgelsen fravalgte at inddrage kirkefunktionærernes erfaringer. Kun faggrupperne på kirkegården har indgået i interviews. Det til trods rejser rapporten mange gode spørgsmål som FSU vil tage fat på, herunder behovet for bedre kommunikationslinjer. Rapporten er finansieret af en bevilling fra folkekirkens Fællesfond.

UGE 41 I LILLE SKIVEREN

Der er nu en uge til udlodning i Lille Skiveren. Alle medlemmer af DOKS kan komme i betragtning til et ophold i Jens Otto Krags hus Lille Skiveren (syd for Skagen). Huset er charmerende og veludstyret med 8 sovepladser, stort køkken, to atelierer samt to stuer.

Lejemålet går fra fredag den 8. oktober kl. 16-fredag den 15. oktober kl. 12.

Pris: kr. 3.000.

Skriftlig ansøgning inden den 17. maj til DOKS' sekretariat på doks@doks.dk

Der vil herefter blive foretaget lodtrækning.

LIFE PICTURES Scenes of the Life of King Christian IV

Peter Waldner - Compenius Organ (1610)

Christian IV og Compeniusorglet

Den østrigske organist Peter Waldner har indspillet cd'en *Life Pictures. Scenes of the Life of King Christian IV* på nationalklenodiet Compenius-orglet i Frederiksborg Slotskirke med dets friske og delikate klange. Værker af bl.a. Sweelinck, Scheidt, Bull, Scheidemann og Gibbons er sammensat, så de danner en billedrejse fra Christian IV's liv fra fødsel til død.

www.peterwaldner.at

KIRKEMUSIKALSK BRUGSKVALITET – I RÅ MÆNGDER

Christian Præstholm: Orgelkoraler, bind 23, 24 og 25. Eget forlag, Pris pr. bind kr. 139,-

I rækken af hæfter med orgelkoraler fra Christian Præsthols myreflottige hånd er vi nået til nr. 23, 24 og 25, og hermed har komponisten rundet imponerende 300 bearbejdelser ud af de planlagte over 600 – et direkte vildt antal, der i sig selv aftvinger respekt. Præsthols erklærede hensigt har fra starten været at skrive orgelkoraler til *alle* melodier i koralbogen. Dette forpustelsesfremkaldende projekt er meget malende blevet kaldt et kompositorisk maratonløb. Efterhånden som stykkerne har materialiseret sig, er der opskaleret til en *ironman* – indtil videre uden symptomer på metaltræthed.

Kan det virkelig lade sig gøre at holde den kvalitetsmæssige fane højt – i et så voluminøst omfang og hæsblæsende tempo? Efter at have siddet med de tre nye hæfter på nodepulten er en eventuel skepsis fejlet til side: Svaret er ”ja”! En orienterende gennemspilning af de tre hæfters i alt 35 bearbejdelser berigede mig i høj grad – ikke blot med anvendeligt gudstjenesterepertoire, men også med en fornemmelse af, at det meste tåler *tilbagevendt* på et senere tidspunkt – i gudstjenestesammenhæng og som indslag i et koncertprogram.

Overordnet ligger stykkerne godt - Præstholm kender sit orgel. Siddende ved mit ret typiske blandingsorgel (Marcussen & Søn 1953, Rp/Hv/Sv/P 34 st.) må jeg konstatere, at næsten alt kan realiseres

på overbevisende måde. Komponistens velkendte evner udi virtuost orgelspil fornægter sig ikke, og de fleste af stykkerne er nok ikke til en sidste-øjebliks indstudering søndag morgen. Hæfterne er i praktisk, ”vende-venligt” spiralbind, og grafisk er der intet at udsætte. Nodesatsen er letlæselig (med undtagelse af enkelte højresider i mit prøveeksemplar af bind 24, hvor de øverste nodelinjer er en anelse utydelige, men måske er det en tilfældighed).

Det er umuligt at pege på musikalske svipsere blandt koralerne i de tre hæfter: det er godt håndværk med flair for at skrive noget, der gør sig. Herunder nogle nedslag:

Bind 23

Lille romantisk fantasi over ”Tag det sorte kors fra graven”

(Henrik Rung, 1847)

Lille romantisk fantasi – ”lille” må gå på længden, for der *sker* meget i dette harmoniske festfyrværkeri! Med franske registreringsangivelser tager Præstholm sandsynligvis udgangspunkt i sit eget orgels symfoniske formåen (Sankt Mortens Kirke, Randers. P.-G. Andersens Orgelbyggeri 52 stemmer, 3 manualer & pedal. Udstrakt genanvendelse af ældre stemmer). De første seks takters indledning bygger tematisk på sjette linje, og der spændes festfyldt op - i ét langt crescendo - til præsentation af koralen med fed og brusende røststemmeklang. I takt 7 introduceres første linje i sopranstemmen, akkompagneret af højromantisk og jublende harmonik – og masser af kroma-

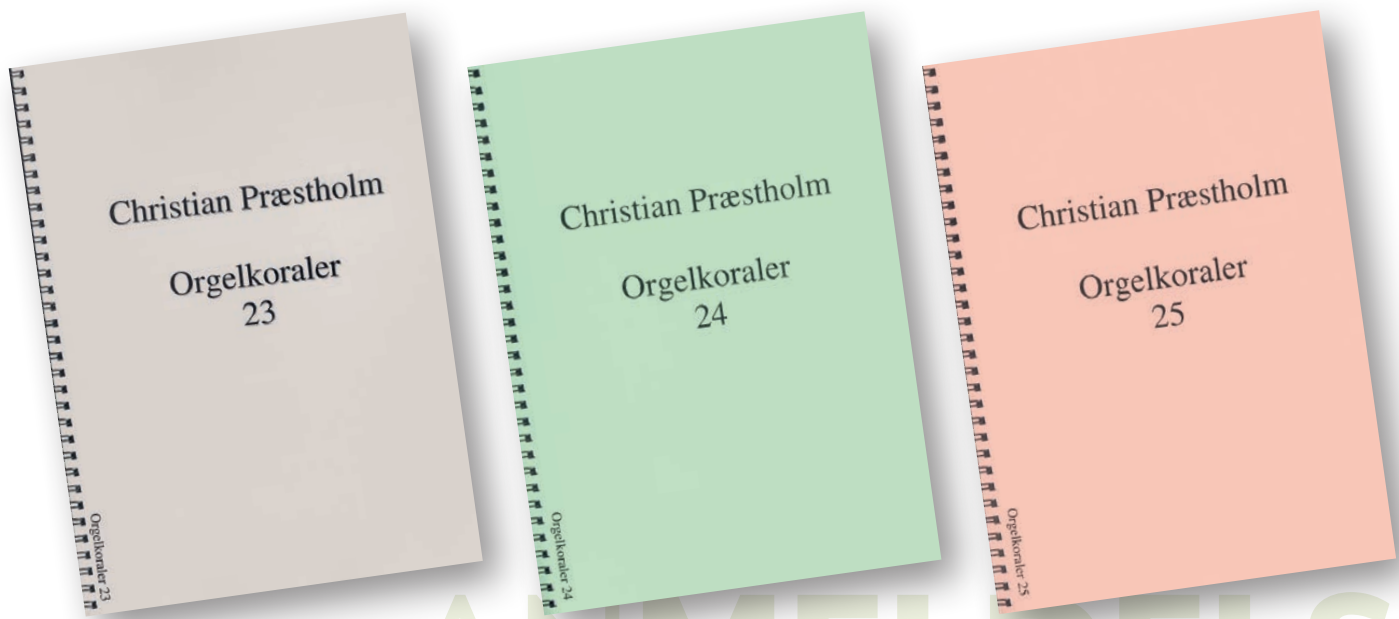
tiske herligheder. Allerede i optakt til takt 9 overtages koraltemaet af altstemmen. Herefter kunne komponisten snildt have fortsat i A-dur, men friskheden og det begejstrede udtryk forstærkes yderligere af et spring til C-dur – for så ved hjælp af et fransk klingende afsnit atter at søge imod A-dur. Herved bliver det dog ikke, da Præstholm kadencerer til en overraskende dominant til G-dur/g-mol. Men netop som vi troede os på fast grund, sker der spændende ting i takt 27: med lukket *Récit* og med tilføjelse af mixtur spilles et vers af ”Krist stod op af døde” med den lækreste harmonik underbygget af en basstemme, som mere end blot *smager* af ostinat... Herefter gradvist tilbage til ”Tag det sorte kors fra graven” via et mellemstykke, som indledningsvis domineres af tematiske referencer fra koralen og endelig med en opspænding, hvor kromatiske modbevægelser former en gevaldig harmonisk intensivering. Det hele lægger op til en triumferende afslutning med første linje af ”Krist stod op af døde” spillet med dobbelt pedal. Der kunne have stået ”Kristus er opstanden – ja, han er i sandhed opstanden”! Og det endda med franske farver: Der kunne også have stået ”Hommage à Alexandre Guilmant”, hos hvilken Præstholm tydeligvis henter inspiration. En vidunderlig sats med ufiltreret påskejubel!

Bind 23

Mit hjerte altid vanker

(Carl Nielsen, 1914)

Der står malet ”Carl Nielsen” overalt i dette stykke: der er ingen tvivl om, at komponisten kan sin Nielsen. Med

ANMELDelse

udgangspunkt i særlige og for Nielsen definerende dele af temaet udsøger Præstholt sig elementer, som bruges i denne lidt længere koral. Fra starten spores ophavet tydeligt ved anvendelsen af gentagne kvintspring, skift af tonekøn, overraskende modulationer m.m. Et langt stykke af vejen søger højre hånd for akkompagnerende spil – undertiden næsten som en obligat stemme – hele tiden båret op af salmens indledende kvart. Dét i sig selv er fint, men når man ser på venstre hånd, ser man, hvor godt tingene er skruet sammen! Her skiftes der mellem koralen som cantus firmus på manual I og selvsamme koral i bearbejdet form på manual II – samme sted, hvor højre hånd passer sine Nielsenske figurer. Det er godt tænkt og eksekveret! Talrige andre lækkerier kunne anføres, men det vil føre for vidt her. Kun skal nævnes, at satsen afsluttes i bedste orkestrale "Commo-tio-stil", hvor pedalstemmen tager sig af paukernes kvartspring. I næstsidste takt får den enkle højre hånd modspil fra venstre – med karske tværstande på slag 1 og 3, og det hele afsluttes i sidste takt med en pompøs og harmonisk velpolstret halvslutning. Sådan!

Bind 24

Hvorledes skal jeg møde
(Melchior Teschner, 1615)

Denne roligt flydende koralbearbejdelse er klart opbygget med cantus firmus i venstre hånd og med en yndefuldt fremadskridende karakter. Efter få takter tog jeg mig selv i at komme til at tænke på "Rhosymedre" af Vaughan Williams, hvis lette og charmerende karakter kan have været en inspiration. Sødme fyldt understøtter akkompagnementet cantus firmus, og overordnet er der en fornemmelse af "sweet, English". De parallelførte tertser/sekster bidrager til satsens gennemførte klarhed.

Bind 25

Nu sol i øst oprinder mild

(Carl Nielsen, 1919)

Ikke kun i bind 23 henter Præstholt inspiration hos Carl Nielsen – det sker også i bind 25, hvor han tager den fine "Nu sol i øst oprinder mild" under behandling. I en gennemsigtig sats finder han inspiration fra bl.a. 5. symfoni. Indledningsvis præsterer højre hånd "fuglesang" med Nielsenske sekstoler, hvorunder venstre hånd tager sig af det mere temabundne. Senere byttes der roller løbende. Det er en effektiv pastiche, og efter en lille kunstpause slutter Præstholt med sidste koralbogslinje. Til sidst kan han ikke dy sig: På slutakkorden vender sekstolerne tilbage, hvorved kredsen er sluttet. Der

lånes ivrigt, og efter musikken skriver Præstholt i en parentes: "Tak for lån, Carl". Mon ikke Nielsen ville have svaret: "Du tager bare...". Hvis man er til pasticher, er dette en helt fremragende sats!

Konklusion

Halvvejs i dette mammutprojekt spørger man sig, om de mange stykker har styrke til at blive en fast del af vores liturgiske orgelrepertoire og måske endda snige sig ind koncertprogrammerne? Det er kvalificeret brugsmusik, der virker fint *her og nu* - men vil den hurtigt vige pladsen for andet? Nu er brugsmusik ikke et skældsord, og *Her og nu* er ikke dårligt – hvis kvaliteten er så god, som det er tilfældet her. Fornøjelsen var stor – både for undertegnede og for den lille "corona-menighed", som en del af orgelkoralerne i de tre hæfter er blevet præsenteret for i forbindelse med udarbejdelsen af nærværende anmeldelse.

Derfor en stor anbefaling: Christian Præstholms seneste tre hæfter med spilleglade og velklingende gudstjenestestykker er en repertoire-mæssig berigelse. "300 Orgelkoralers Mærket" er nået med maner – dybt, dybt imponerende, hvis kvaliteten virkelig kan bibeholdes i de kommende, mange orgelkoraler!

UDSKUDT ÅRSKURSUS I ESBJERG

Orglet i Treenighedskirken, Esbjerg

DOKS ÅRSKURSUS

Isolde Kittel-Zerer

DOKS har på grund af usikkerheden omkring corona desværre set sig nødsaget til at udskyde årskurset, som var planlagt til at finde sted i april.

Der planlægges nu en kursusdag *mandag den 31. maj* i Esbjerg. Dagen indledes med en orgelkoncert på det nye Marcussenorgel i Treenighedskirken kl. 11.00 med Isolde Kittel-Zerer, docent ved Musikhøjskolen i Hamburg. Derefter er der frokost, og kl. 14.00 generalforsamling på ECH, Stormgade 200.

Kl. 17.00 er der gudstjeneste i Vor Frelser Kirke, hvor organist Mikkel Andreassen sammen med kirkens kantori står for musikken. Dagen afsluttes med middag på ECH. Der vil være mulighed for at tilmelde sig en overnatning. Der bliver ikke en nodeudstilling på kurset, men man kan besøge Aarhus Musiks butik, som også ligger på Stormgade. Der vil komme mere information ud som medlemsmail og på hjemmesiden.

Mikkel Andreassen og Vor Frelser Kirkes Kantori

Markér 4. maj med fællessang!

Se mere på alsang.dk

PIANOKOMPAGNIET

Pianokompagniet er et team af erfarne klaverstemmere og instrumentmagere.

På vores værksted findes altid et udvalg af brugte istandsatte klaverer og flygler af anerkendte fabrikater, blandt andet nyere brugte japansk producerede Yamaha klaverer og flygler.

SCHIMMEL
PIANOS

Pianokompagniet forhandler Schimmels klaverer og flygler. Schimmel er grundlagt i 1885 og produceres i Braunschweig, Tyskland.

Pianokompagniet · Åbyvej 79 · 8230 Åbyhøj · tlf. 7023 8088 · aar@pianokompagniet.dk
www.pianokompagniet.dk

HØRELÆRE I KORPRØVEN

Inge Marstal giver ideer til implementering af hørelære i korprøven gennem sang og bevægelse, samt viden til korlederen, der vil optimere egne hørelærefærdigheder.

28. MAJ 2021 KL. 10-15, ENGHAVE KIRKE I KØBENHAVN

REPERTOIREGULD

Få fornyet til dit repertoire ved en syngende kursusdag, hvor komponisterne Janne Mark, Søren Birch og Erik Sommer introducerer egne sats for både børne- og voksenkor.

4. JUNI 2021 KL. 10-16, VIBORG DOMKIRKES SOGNEGÅRD

STUDIEDAGE PÅ NODEBIBLIOTEKET

Inspiration og tid til at sætte fokus på den kommende sæsons korrepertoire. Et gratis tilbud til alle medlemmer af Folkekirken Ungdomskor.

7. JUNI - 18. JUNI 2021, NODEBIBLIOTEKET I LØGUMKLOSTER

SANGEN HAR VINGER

Sommerens skønneste korkursus for voksne sangere med fokus på nye og gamle salmer og sange, klassisk og folkeligt, under ledelse af Anne Lise Quorning og Camilla Hyttel.

26. JUNI - 2. JULI 2021, RØNDE HØJ- OG EFTERSKOLE

U-CAMP 2021

Tre intense dage med fokus på samarbejde, teambuilding og ledelse, samt kursus i førstehjælp og pilgrimsvandring. Ungdomslederkurset er rettet mod unge i alderen 16-22 år, og det er gratis at deltage.

22. JULI - 24. JULI 2021, LØGUMKLOSTER HØJSKOLE

KURSER OG WORKSHOPS

SOMMERSKOLE

En uges musikalsk fordybelse med landets bedste instruktører, for korlederkolleger, der søger faglig udvikling og kollegialt samvær, og unge sangere og organister i alderen 13-29 år.

25. JULI - 31. JULI 2021, LØGUMKLOSTER HØJSKOLE

VÆKST I KORET

Kursusdag med fokus på rekruttering og fastholdelse med Mie Korp Sloth, Christine Toft Kristensen og Hanne Korsgaard.

**10. SEPTEMBER 2021 KL. 10-16, SKIVE KIRKES SOGNEGÅRD
4. FEBRUAR 2022 KL. 10-16, NØRREVANGSKIRKEN I SLAGELSE**

DET VOKALE VÆRKSTED

Sigrd Damsager og Stina Schmidt byder på øvelser og sangpædagogiske ffs til stemmetræning samt udvikling af korets klang og intonation.

24. SEPTEMBER 2021 KL. 10-16, FRIHAVNSKIRKEN I KØBENHAVN

KORDIRIGENTEN

Ny efteruddannelse i 2022 for korledere i direktion og musikalsk ledelse. Læs mere på www.fuk.dk

**FIND OPLYSNINGER OM PROGRAM, PRIS OG
TILMELDING PÅ WWW.FUK.DK
KONTAKT FUK@FUK.DK ELLER
TELEFON 21 79 35 31
STØTTET AF STATENS KUNSTFOND**

FOLKEKIRKEN UNGDOMSKOR

Af Karin Schmidt Andersen,
formand for DOKS

EN BANEKRYDDE AFTALE FORHANDLET I VELPRØVEDE RAMMER

Der var grund til at bruge store ord, da DOKS d. 7. februar udmeldte resultatet af de netop afsluttede overenskomstforhandlinger. Bestyrelsen er nemlig godt tilfreds, og mener at medlemmerne har grund til at være det samme, for ved OK21 lykkedes det at få løst nogle af de problemstillinger skiftende bestyrelser og formænd har kæmpet med.

At DOKS er en akademisk faggruppe i folkekirken har ikke været et diskussionsemne, men det faktum at den hidtidige overenskomst ikke var en del af AC-fællesoverenskomsten på statens område, men sin helt egen indgået i en fællesaftale med hovedorganisationen CO10, placerede DOKS i en særlig position. De centralt forhandlede resultater mellem Akademikerne og staten skulle derfor nøje implementeres i DOKS' aftale med kirkeministeriet. I årenes løb har der heldigvis været et særdeles godt samarbejde mellem Organistforeningen/CO10 og DOKS, men det skabte tekniske udfordringer og undertiden også knaster i forhandlingsforløbet. Det banebrydende i OK21-resultatet er, at DOKS nu er integreret i Akademikerne overenskomst. Dermed får DOKS fuld valuta for sit medlemskab af AC og en tættere tilknytning til det, der sker ved det centrale forhandlingsbord.

Et andet, men meget afgørende, aspekt er at bachelorer på DOKS' område fremover er fuldt dækket af den akademiske overens-

komst. Dette har DOKS utrætteligt arbejdet på, og tredje gang kravet rejstes blev altså lykkens gang. Det har været helt uacceptabelt, at en bacheloruddannelse i kirkemusik ikke var fuldt sammenlignelig med andre akademiske bacheloruddannelser. De fleste optagelsessøgende til konservatorierne ønsker at afslutte studierne med en kandidatexamen. Det er der gode grunde til, for faglige kvalifikationer øger jobmulighederne, og der er efterspørgsel efter højt uddannede kirkemusikere. For nogle er det dog ikke det rigtige, og her er det afgørende, at den bacheloruddannelse de gennemfører, anerkendes som en akademisk uddannelse. Med god grund har studerende og lærere på konservatorierne været stærkt utilfredse med at en bachelor ikke har været overenskomstdækket svarende til sit uddannelsesniveau. Derfor er OK21-resultatet banebrydende og et godt afsæt for konservatoriernes uddannelse af kommende kirkemusikere.

For foreningen DOKS og dermed den samlede medlemsskare er OK21 et godt resultat, idet et tæt akademisk tilhørsforhold og klarhed i forhandlingspositionen styrker vores organisation. Rekruttering, fastholdelse og høj faglighed ligger os alle på sinde, og bestyrelsen mener at der nu er lagt en solid bane for det videre arbejde.

Det skal nævnes, at der ved de centrale forhandlinger blev opnået andre resultater som imødekommer nogle af de øvrige

overenskomstkra DOKS fremsatte, bl.a. en tiltrængt forbedring af TR-ordningen på folkekirkens område, bedre forhold for seniorer og bevarelse af reallønnen.

Denne overenskomstforhandling har igen demonstreret at folkekirkens ansatte er at betragte som en del af statens ansatte. Hele forhandlingssystemet og midlerne der kan forhandles om er forudsætningen for de aftaler folkekirkens ansatte arbejder under. Det mener DOKS er godt for menighedsrådene, for folkekirken som helhed og dens ansatte. Det gavner alle parter at der er enkelhed i forhandlingssystemet og fuld sammenlignelighed med andre statsansatte i løn- og ansættelsesforhold. OK21-forløbet og resultatet på DOKS' område viser dette på bedste vis. Detaljerne i forhandlingsresultatet blev forhandlet med kirkeministeriet, men det grundlæggende krav om at få DOKS på AC-overenskomst blev rejst af Akademikerne ved de statslige forhandlinger. Som én der har været tæt på begivenhedernes gang, kan jeg sige at forhandlingsprocessen har været effektiv og er foregået i gensidig respekt mellem Akademikerne, DOKS og kirkeministeriet. Det banebrydende resultat for DOKS er således opnået inden for den velprøvede forhandlingsmodel for ansatte i staten og folkekirken.

SIBELIUS Ultimate + NotePerformer BUNDLE!

Sibelius Ultimate er verdens bedste, smarteste og nemmeste nodeprogram.

NotePerformer er programmet, der med kunstig intelligens får dine arrangementer til at lyde som rigtig musik.

Og nu kan du få dem begge med bundlerabat! Se mere på <https://cyberfarm.dk/brand/sibelius>

Permanent licens
inkl. opdateringer i 1 år

Nu kun:
kr. 4.990,-
(3.992,- ex moms)

København - Aarhus - tlf. 70 20 90 99 - mail: info@cyberfarm.dk

Kirkekoncert dk

Planlægning med overblik

44 koncertudbydere med 116 koncertforslag

3. SØNDAG EFTER PÅSKE, 1. TEKSTRÆKKE

Charlotte Dagnæs-Hansen, organist i Præstø og Skibinge Kirker, fortæller om sine musikvalg.

Præstø og Skibinge Kirker er begge midalderkirker. I Præstø Kirke er der 2 orgler, et Busch-orgel fra 1910 og et Carsten Lund-orgel fra 1988. De er placerede i hver af kirkens to skibe, men der er hurtig forbindelse mellem dem, og det er muligt at benytte begge orgler ved samme tjeneste. Skibinge Kirke har et orgel af Anders Havgaard Rasmussen fra 2000. Kirkerne og orglerne er meget forskellige, og repertoireet må tilpasses efter rum og orgler, fortæller Charlotte Dagnæs-Hansen. Hun har været ansat i de to kirker siden 2001. Der er hele fire kor tilknyttet kirkerne: spirekor og børnekor, pigekor samt et voksenkor (menighedskor, hvor alle kan være med). Hvert kor er selvstændigt og har sine egne opgaver, men spirekoret og børnekoret fungerer også som fødekæde for pigekoret.

Charlotte betegner pigekoret som ret godt. "Der var, før vi lukkede ned i december, 23 sangere. I voksenkoret er der en del medlemmer, som også synger i Præstøkoret, som er et stort amatørkor, jeg har under aftenskolen. De forskellige kirkekor synger på skift til gudstjenester. Dog synger pigekoret de fleste søndage. Det sker også, at flere kor medvirker ved en tjeneste. En gang om året er alle fire kor med til gudstjenesten, nemlig ved høstgudstjenesten i Præstø kirke."

Som så mange andre oplever hun udfordringer med korsangen under coronatiden. "Det er svært at lave en langtidsplanlægning. Man har nogle ideer. Og så må man lave det om. I denne tid har jeg 5 piger, der synger på skift. Men heldigvis får musikken også lov til at fylde noget i de korte gudstjenester."

"Søndagens navn er Jubilate Deo, og hos os vil denne søndag være den første søndag efter påske, hvor vi ikke har konfirmation, så med en tekst, der signalerer så meget glæde og opstandelse, og som peger frem mod Kristi himmelfart, vil jeg understrege disse temaer. Jeg har valgt ikke at bruge den salme, der er helt oplagt til søndagen, DDS 540 *En liden stund i rosens lund* som motet, da jeg synes, den gør bedst fyldest som fællessalme. Som introitus synger mit pigekor morgensangen fra Gades *Elverskud*. Vi har ofte korindslag efter den første læsning, som tit er GT-læsningen. Hvis jeg har en god korsats benytter jeg den gerne til andre tekster, som passer til søndagen. Det har jeg f.eks. gjort med den motet, jeg har valgt til 3. s. efter påske. Under altergangen bliver det et andet stykke glad og populær musik, Bachs *Jesus bleibet meine Freude* i dansk oversættelse. Som postludium spiller jeg min mand Kurt Levorsens orgelkorale over *Tag det sorte kors fra graven*."

Musikvalg

Introitus: N.W. Gade / B.S. Ingemann:
I østen stiger solen op

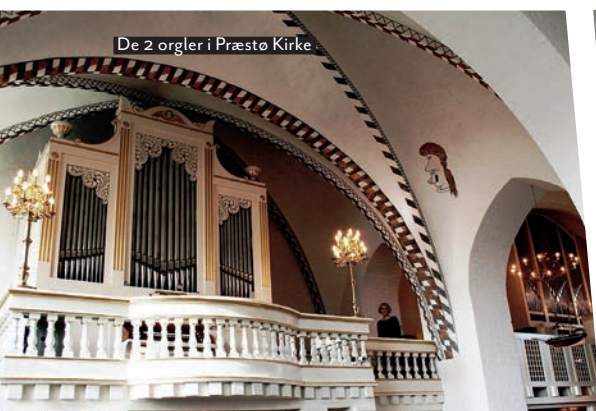
Motet efter GT-læsning: Leonard Blake / Grundtvig: *Halleluja for lysets drot*, DDS 261 vers 1, 4 og 5

Under altergangen: J.S. Bach:
Jesus, livets sol og glæde

Postludium: Kurt Levorsen:
Tag det sorte kors fra graven

Charlotte Dagnæs-Hansen foran Abel Schrøders altertavle

De 2 orgler i Præstø Kirke

Høstgudstjeneste i Præstø Kirke

NYHEDER FRA FORLAGET MIXTUR
TO NYE PORTRÆTTER
NETOP UDKOMMET!

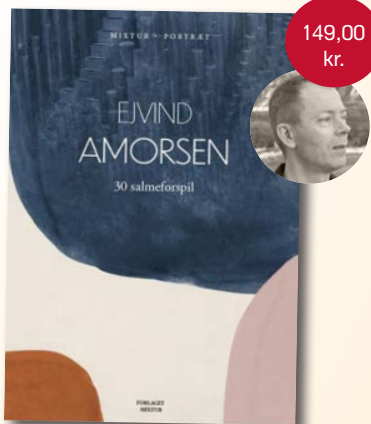
Mixtur Portræt er en serie med forspil og ledsagesatser skrevet af danske organister - et vidne om den musikalske mangfoldighed, der præger og farver gudstjenestelivet over hele landet.

149,00 kr.

Køge Kirkes organist Anne Kirstine Mathiesen bidrager til femte bind i portrætserien. Hun præsenterer en god blanding af forspil og ledsagesatser i meget varierede stilarter.

FMX 01-035, 24 sider, A4 hæftet

149,00 kr.

Allernyeste skud på stammen i portrætserien leveres af Ejvind Amorsen, der er organist ved Simon Peters Kirke i Kolding. Ejvind formår, med enkle virkemidler, at skabe nogle meget fine og personlige salmeforspil.

FMX 01-036, 24 sider, A4 hæftet

FORLAGET
MIXTUR

ARRHUS
MUSIK
NODER.DK

DOKS KALENDER 2021

Organistbladet bringer oplysninger om koncertrækker, festivals og andre arrangementer. Send gerne oplysninger om din arrangementsrække til organistbladet@doks.dk

DOKS-ARRANGEMENTER

20. april, 28. maj, 1. juni

Bestyrelsesmøder i DOKS

31. maj

DOKS' årskursus i Esbjerg

31. maj

kl. 14.00 DOKS' generalforsamling på ECH, Stormgade 200, Esbjerg

KURSER

7.-18. juni

Studiedage på nodebiblioteket i Løgumkloster
www.fuk.dk

FESTIVALER OG KONCERTTRÆKKER

KØBENHAVN

10.-24. april

KØBENHAVNS DOMKIRKE
Orgelmatinéer lørdage kl. 12-12.30
www.domkirken.dk/orgelmatine

3. juli - 28. august

KØBENHAVNS DOMKIRKE
Sommerkoncerter hver lørdag i juli og august kl. 12-13.
www.domkirken.dk/orgelmatine

7. juli - 25. august

HOLMENS KIRKE
Holmens Internationale Orgelfestival.
Koncert hver onsdag kl. 12.
www.holmenskirke.dk

21.-24. maj

TRINITATIS KIRKE
Koncerter og gudstjeneste i Trinitatis Kirke, Rosenborg og Rundetaarn.
Musik med tilknytning til Chr. IV.
trinitatiskirke.dk

27. juli - 30. august

VOR FRELSERS KIRKE
Sommerkoncerter på tirsdag

3. december - 3. juni

GRUNDTVIGS KIRKE
Orgelmesterkoncerter den 1. torsdag i måneden kl. 19.30

2.-30. august

JESUSKIRKEN
Sommerkoncerter på mandage kl. 20
www.jesuskirken.dk

RANDERS

22. juni - 31. august

SCT. MORTENS KIRKE
Sommerkoncerter hver anden tirsdag kl. 19.30 (i ulige uger)
www.sct-morten.dk

AALBORG

17. juli - 18. august

AALBORG DOMKIRKE
Sommerkoncerter hver lørdag kl. 12.15 og hver onsdag kl. 19.30.
www.aalborgdomkirke.dk

HADERSLEV

2. juli - 27. august

HADERSLEV DOMKIRKE
Koncert hver fredag kl. 16.30.
www.hado.dk

RIBE

2.-27. juli

RIBE DOMKIRKE
Sommerkoncerter tirsdage i kl. 11-11.45, entré 30 kr.
www.ribe-domkirke.dk

UDLAND

26.-29. august

HELSINGFORS, FINLAND
Nordisk Kirkemusiksymposium.
nks2020.fi

GODE MULIGHEDER FOR AKTUEL STØTTE FRA LEGAT

DOKS' legat er under afvikling. Det betyder at legatbestyrelsen nu har mulighed for at uddele pæne støttebeløb så længe midlerne rækker. Baggrunden for nedlæggelsen er der gennem de sidste par år gjort rede for på forskellig vis, senest i forbindelse med generalforsamlingen 2020. Da afkastet i legatet gennem mange år har været så lille at det end ikke har kunnet dække de administrative omkostninger ved at have legatet, har beslutningen været at afvikle legatet mens der stadig er midler til rådighed.

Da legatet skal afvikles inden for en

treårig periode og der ikke tilflyder nye midler, er det en mulighed der eksisterer nu og ikke vil vende tilbage.

Der skal derfor lyde en kraftig opfordring til at ansøge legatet hvis man har behov for en økonomisk håndsrekning, eller gøre kolleger, der måtte have behov, opmærksom på denne mulighed.

Medlemmer af DOKS og enker efter medlemmer kan komme i betragtning. Er man i økonomisk trang grundet sygdom, alder eller uforskyldte økonomiske problemer kan man søge om støtte.

Sygdommen kan være af såvel fysisk som psykisk karakter.

Ansøgere bedes redegøre for deres økonomiske forhold gennem vedlæggelse af årsopgørelse fra skattevæsenet.

Yderligere information kan findes på DOKS' hjemmeside.

Ansøgninger stiles til DOKS' legatbestyrelse og sendes til sekretariatet inden den 1. maj 2021. Det kan ske på mail.

Senior Omsorg

Giv ekstra tryghed til ældre over 70 år, fx dine forældre.

Med Senior Omsorg kan du sikre dem, du holder af, ekstra hjælp og omsorg, hvis sygdom eller ulykke rammer. Senior Omsorg dækker bl.a.:

- ✓ Hjemmepleje og rengøringshjælp
- ✓ Genoptræning, psykologhjælp og udredning på privathospital
- ✓ Transport til og fra behandling.

Køb Senior Omsorg via din Personforsikring – så ved du, at der bliver taget hånd om dine kære, fx hvis I bor langt fra hinanden, eller hvis det er svært for dig at tage fri for at hjælpe.

Er du selv over 70 år, kan du selvfølgelig også købe Senior Omsorg til dig selv.

Se mere og bestil Senior Omsorg på tjm-forsikring.dk/senioromsorg

Pas godt på dem, du holder af

DOKS'EN UD AF BOKSEN Af Mikael Garnæs

JEG SYNES DEN DANSKE SALMETRADITION ER MEGET SMUK

Mark Baumann, 2. organist ved Københavns Domkirke, fortæller om at være dansk kirkemusiker med tysk baggrund

Siden 2018 har man kunnet høre Mark Baumann spille til morgenandagterne fra Københavns Domkirke i DR. Som navnet antyder, er han tysk af fødsel, født i Hamburg. "Jeg blev interesseret i kirkemusik som konfirmand, hvor jeg blev fascineret af orglet og den store liturgi. Jeg fik min første organiststilling i en lille kirke i Hamburg som 17-årig. Hen imod slutningen af mit studium blev jeg ansat som 2. organist ved Petri Kirche, en af byens fem hovedkirker, hvor jeg var i tre år. Jeg har altid arbejdet med kor, mest amatørkor, og startede det ambitiøse Hamburger Kammerchor med 16 sangere, professionelle og gode amatører."

Mark kom til København i 2009, hvor han blev ansat i den tyske Sankt Petri Kirke. Her havde han et Sauer-orgel til sin rådighed, ledede kirkens kantori, bl.a. i opførelser af større værker med orkester, samt underviste børnekor i Sankt Petri Skole. "Det var spændende at lære den danske kultur at kende. Den er konsensus-præget til forskel fra Tyskland, hvor man godt kan finde ud af at diskutere, uden at verden går under. Danskerne har flade hierarkier, det er meget kollegialt og venskabeligt."

I oktober 2018 skiftede Mark arbejdsplads over på den anden side af gaden til Københavns Domkirke, hvor han blev 2. organist og kantor med ansvar for 16 professionelle sangere og for morgenandagtens motetrepertoire. "Den danske salmetradition synes jeg er meget smuk. Den indeholder langt flere romantiske melodier end man har i den tyske salmebog. Jeg laver normalt mine egne

harmoniseringer, men i december kom Hanne Kuhlmann og spurgte forsigtigt, om jeg ville holde mig til koralbogen ved julesalmerne. Det blev klart for mig at den originale harmonisering af romantiske melodier ofte er en afgørende del af kompositionen."

"Morgenandagterne er på en måde mere krævende end højmesserne, fordi de transmitteres i radio og tv. Det betyder også, at man får en særlig døgnrytme, hvor man går tidligt i seng når man skal op og spille til morgenandagt. Jeg kan bedst lide at være der klokken halv syv og varme op inden korproven kl. 7.45."

Mark komponerer også. "Ind imellem sætter jeg en motet af mig selv på planen for morgenandagterne, når deadline nærmer sig, selv om den ikke er skrevet endnu. Min kæreste kalder det for et kviklån. Jeg vil ikke betegne mig som komponist; for mig er det en del af arbejdets mangfoldighed. Når jeg komponerer kan jeg godt lide at der er kontrapunkt i musikken, og forsøger at finde moderne samklange."

"Jeg vil blive i Danmark. Jeg havde ingen specielle forventninger da jeg kom hertil, men opdagede at der er en høj livskvalitet. Jeg har en dansk kæreste. Dansk kirkemusik er levende, der udgives meget, og jeg kan godt lide, at det ikke altid behøver at være så prætentøst, som jeg har oplevet det nogle gange i Tyskland. I flere år tænkte jeg på at søge en dansk stilling, men havde ikke troet at det lige skulle blive i domkirken. At de tager en udlænding i sådan en stilling, føles som en ære."

Mark Baumann

